TRÄSKYDD

AKTUELLT FRÅN TRÄSKYDDSINSTITUTET

ISSN 0284–8457

NR 4 1991-11-25

Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke träder i kraft 1 januari 1992

Regeringen avslog överklagandena

Ordföranden har ordet

Regeringen har nu fastställt Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke. Träskyddsinstitutets överklagande har således i huvudfrågan lämnats utan erinran. Institutet hade bl a framfört att föreskrifterna tillkommit på otillräckligt faktaunderlag, att de inte anpassats till EG och att det skulle bli kostnadshöjande.

Regeringen tyckte dock att det är viktigare att Sverige ligger steget före på miljöområdet. Denna ambition menar regeringen strider inte mot det nyligen antagna EES-avtalet. Då det gäller kostnadsfrågan hänvisar regeringen till Civildepartementet som skall se över förordningen om begränsning för statliga myndigheter att ge ut föreskrifter. I sitt beslut säger regeringen också att riksdagen beslutat att föreskrifterna skall utvärderas år 1993.

Regeringens beslut föregicks av ett antal aktiviteter från Träskyddsföreningens och institutets sida. Föreningens kontaktgrupp bestående av undertecknad, Jöran Jermer, Hans Göransson och Martin Järnland har öppnat en dialog med företrädare för Kemikalieinspektionen. Vid en uppvaktning för statssekreteraren Göran A Persson, Miljödepartementet, redogjordes återigen för branschens synpunkter på föreskrifter kontra frivilliga åtaganden.

Genom de samlade insatserna som gjorts från institutet, föreningen, Svenska Kommunförbundet, elkraftföretagen och enskilda industriföretag kan vi konstatera att myndigheterna i viss utsträckning lyssnat på framförda synpunkter. De ursprungliga tankarna om totalförbud för vissa träskyddsmedel och införandet av höga miljöavgifter har trots allt inte genomförts. Därigenom har svårigheterna för impregneringsindustrin minskat.

SVENSKA TRÄSKYDDSINSTITUTET • BOX 5607 • 114 86 STOCKHOLM

TEL 08-790 97 00 • TELEFAX 08-10 80 81 • TELEX 14445 TRATEK S

De nu antagna föreskrifterna ger oss spelregler som det nu gäller för alla berörda parter att göra sitt bästa för att efterleva.

Med sina ca 150 impregneringsverk och ca 1000 anställda är impregneringsindustrin en liten del av näringslivet totalt sett. Men statsmakterna och myndigheterna måste komma ihåg att mångfalden är viktig för svenskt näringsliv. Det finns därför anledning för staten att medverka till att små och medelstora företag kan utvecklas och leva vidare. Alla vill vi medverka till en god miljö. Detta underlättas om berörda aktörer är motiverade att arbeta för gemensamma mål.

Från vår sida kommer vi att alltjämt arbeta för att utveckla och bredda kontakterna med berörda myndigheter och organisationer, inte minst Kemikalieinspektionen.

Jag vill än en gång uppmana till konstruktivt och positivt samarbete och att alla berörda parter fortsätter arbetet med påbörjad förbättring av impregneringsanläggningarna, impregneringsmetoder, träskyddsmedel allt i syfte att producera virke och trästolpar av hög kvalitet.

Tore Peterson
Ordförande
Svenska Träskyddsinstitutet

Föreskrifterna

ingår i Kemikalieinspektionens författningssamling och heter i sin helhet **Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke, KIFS 1990:10.**

Föreskrifterna kan rekvireras från Allmänna Förlaget AB, 106 47 Stockholm, tel 08-739 96 30, fax 08-739 95 48.

De återges i sin helhet i bilaga.

Allmänna råd

till Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke kommer att ges ut av Kemikalieinspektionen inom kort. Vi hoppas kunna bifoga dessa till nästa Träskydds-aktuellt som vi beräknar ge ut före jul.

De allmänna råden innehåller kommentarer till föreskrifterna och anger hur Kemikalieinspektionen anser man kan eller bör göra för att uppfylla dem.

Allmänna råd kallas de **icke bindande regler** som anvisar hur en person eller myndighet lämpligen kan förfara i vissa hänseenden men där det ändå står den enskilde eller myndighet fritt att välja en annan väg för att nå det önskade resultatet.

Även de Allmänna råden kommer att kunna rekvirereras från Allmänna Förlaget AB, 106 47 Stockholm, tel 08-739 96 30, fax 08-739 95 48.

Detta innehåller föreskrifterna – information till producenter, försäljare och användare av träskyddsbehandlat virke

I och med att regeringen vid sammanträde den 14 november avslog överklagandena av Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1990:10) om träskyddsbehandlat virke så träder dessa i kraft den 1 januari 1992.

Sammanfattande innehåll

Sammanfattningsvis innehåller föreskrifterna

- *formella krav på fixering av träskyddsmedlet (vattenbaserade medel, "saltmedel") samt yttorrhet hos det impregnerade träet (oljelösliga medel samt kreosot) vid leverans och användning,*

- *vissa restriktioner i **ovan mark situationer,** men inget totalförbud, beträffande användningen av trä impregnerat med arsenik- och/eller krombaserade träskyddsmedel samt kreosot, samt*

- *krav på informationsplikt vid överlåtelse av impregnerat trä.*

Allmänt

Tillämpningsområde

Föreskrifterna omfattar trä som på något sätt behandlats med ett träskyddsmedei, d v s de omfattar inte bara tryckimpregnerat trä utan t ex även trä som vakuumimpregnerats, doppats eller bestrukits. Föreskrifterna gäller således inte bara den "traditionella" impregneringsindustrin, utan även sågverk som doppar sitt virke i blånadsskyddsmedel samt fönstertillverkare som endast doppar sitt virke i något träskyddsmedel. De omfattar också alla träskyddsmedel som godkänts av Kemikalieinspektionen.

Föreskrifterna gäller också virke som importeras. De gäller dock ej virke som exporteras utom i ett avseende, nämligen vad gäller kraven på fixering, yttorrhet och smetfrihet vid leverans, se vidare nedan.

Ikraftträdande

Föreskriften träder i kraft den 1 januari 1992.

Ansvarsbestämmelser

Den som bryter mot föreskrifterna riskerar böter eller fängelse högst 1 år.

Föreskrifternas innebörd

Föreskrifterna innehåller regler som gäller producenter, försäljare och användare av träskyddsbehandlat virke.

A. Producenter

För producenter av träskyddsbehandlat virke gäller följande:

- Det behandlade virket får inte levereras ut från behandlingsanläggningen förrän virket är yttorrt och i allt väsentligt smetfritt (gäller oljelösliga träskyddsmedel samt kreosot) eller innan eventuell fixering av medlet avslutats (gäller vattenlösliga medel).

- Vid leverans av träskyddsbehandlat virke skall producenten på varje virkesbunt eller motsvarande lämna skriftlig information om:

  - vilka begränsningar i användningen som gäller för det behandlade virket,

  - vid vilket företag behandlingen gjorts,

  - vilka aktiva ämnen som ingår i träskyddsmedlet som använts vid behandlingen,

  - vilken bearbetning av det behandlade virket som är lämplig resp olämplig,

  - eventuella hälsorisker vid bearbetning, användning och hantering av det behandlade virket samt lämpliga skyddsåtgärder,

  - åtgärder för omhändertagande av träskyddsbehandlat virkesavfall.

Se vidare särskild information om informationsplikten nedan.

För att undvika missförstånd skall det sägas att **det inte finns något förbud mot impregnering med arsenik- och/eller krombaserade träskyddsmedel** vare sig för klass A eller klass AB enligt svensk standard SS 05 61 10.

De restriktioner som beskrivs i föreskrifterna **gäller användning av det behandlade virket, inte produktionen.**

B. Försäljare

För byggmaterialhandeln och andra som försäljer träskyddsbehandlat virke gäller samma krav på informationsplikt som för producenterna. Dessutom gäller att där träskyddsbehandlat virke saluförs för avhämtning utan att vara buntat eller motsvarande så skall informationen dels finnas anslagen vid virket, dels finnas tillgänglig i form av ett informationsblad att delas ut till kunderna.

Det är värt att notera att kravet på informationsplikt inte bara gäller "traditionellt" impregnerat virke utan även t ex "oimpregnerat virke", om detta behandlats med blånadsskyddsmedel samt fönster som doppats eller vakuumimpregnerats.

C. Användare

För den som använder träskyddsbehandlat virke i så väl yrkesmässig som hobbymässig verksamhet gäller följande:

Från och med den 1 januari 1992 får virke innehållande arsenik (CCA-medel) användas endast där det krävs ett långvarigt skydd:

- där det är nedgrävt eller på annat sätt fast anbringat i varaktig kontakt med fuktig mark eller vatten, dvs användningsområden lämpade för träskyddsklass A enligt SS 05 61 10.

- i bryggdäck och andra marina anläggningar, dvs användningsområden lämpade för träskyddsklass A (sötvatten) eller träskyddsklass M (saltvatten).

- i konstruktioner i eller ovan mark där personsäkerheten kräver ett fullgott skydd, dvs användningsområden som lämpar sig för träskyddsklass AB eller A.

- där det blir svårutbytbart efter inbyggnad i fukthotad miljö, t ex syllar och bjälklag, dvs användningsområden som lämpar sig för träskyddsklass AB eller A.

Kreosotimpregnerat trä får från och med den 1 januari 1992 endast användas ***yrkesmässigt*** till järnvägssliprar, ledningsstolpar med tillbehör samt marina anläggningar.

Utrangerade stolpar och sliprar av kreosotimpregnerat trä får, om de är minst ***30 år*** gamla, användas av allmänheten för trädgårdsanläggningar m m.

Under en övergångsperiod 1992-93 får virke som behandlats med träskyddsmedel som innehåller kromföreningar (CC-, CCB-, CCP-medel), men inte arsenikföreningar, användas generellt för ovan mark konstruktioner, om synnerliga skäl finns från träskyddssynpunkt. ***Från och med 1 januari 1994 gäller samma villkor för de krombaserade medlen som för de arsenikbaserade medlen.*** Detta innebär, att **för andra användningsområden än de uppräknade** får efter detta datum arsenik- och/eller krombaserade medel inte användas ovan mark.

Informationsplikt

Informationsplikten innebär att skriftlig information skall lämnas vid varje yrkesmässig överlåtelse av det behandlade virket oavsett med vilket medel eller hur det är behandlat. Information skall därför finnas med från behandlingsanläggningen (impregneringsverk, sågverk, snickerifabrik) vid leverans samt vid försäljningsställen som bygg-och trävaruhandeln osv.

Enligt föreskriften skall informationen omfatta följande punkter:

- vilka begränsningar i användningen som gäller för det behandlade virket,
- vid vilket företag behandlingen gjorts,
- vilka aktiva ämnen som ingår i träskyddsmedlet som använts vid behandlingen,
- vilken bearbetning av det behandlade virket som är lämplig resp olämplig,
- eventuella hälsorisker vid bearbetning, användning och hantering av det behandlade virket samt lämpliga skyddsåtgärder,
- åtgärder för omhändertagande av träskyddsbehandlat virkesavfall.

Informationsplikten gäller **allt** träskyddsbehandlat virke, även importerat. För impregneringsföretag, fönstertillverkare o s v är det väsentligt att känna till att informationsplikten gäller oavsett man är med i Statens Provningsanstalts kontroll för impregnerat trä eller ej.

Tillsammans med Arbetarskyddsstyrelsen, Statens Naturvårdsverk och Statens Provningsanstalt har Träskyddsinstitutet tagit fram förslag till hur informationen för impregnerat trä, vilken kan anbringas på virkespaket eller anslås vid försäljningsställen, kan utformas. Kemikalieinspektionen har granskat det framtagna förslaget och dess synpunkter har beaktats. Enligt uppgift från Kemikalieinspektionens jurist vilar ansvaret för informationen dock på det enskilda företaget. Ni kan vända er till Gustaf Eriksson, Kemikalieinspektionen, tel 08-730 57 00 för ytterligare information.

"Mallar" för information för olika typer av medel och för virke impregnerat till olika klasser enligt standarden (SS 05 61 10) har tagits fram, se bilagt exempel. De kan kostnadsfritt erhållas från institutet. Ring 08-790 98 53 eller faxa 08-10 80 81.

Översikt över möjligheten att använda olika träskyddsmedel i Sverige fr o m 1992

Träskyddsmedelstyp	Träskydds-klass	År 1992	1993	1994
Krom- och arsenikfria	AB	+	+	+
(T ex: Kemwood CT 86, Kemwood KB 75,	A	+	+	+
Mitrol 48 Tryck*)	M	o	o	o
CCB-typ (koppar, krom, bor)	AB	+	+	-
(T ex: Celcure M, Tanalith CBC Pasta)	A	+	+	+
	M	o	o	o
CCP-typ (koppar, krom, fosfor)	AB	+	+	-
(T ex: Kemwood KCP Pasta, Rentokil P50)	A	+	+	+
	M	o	o	o
CC-typ (koppar, krom)	AB	+	+	-
(T ex: Celcure O, Kemwood KC 73, Tanalith CC)	A	+	+	+
	M#	+	+	+
CCA-typ (koppar, krom, arsenik)	AB	-	-	-
(T ex: K33-medel, Celcure A/C33, Tanalith CCA	A	+	+	+
Pasta, Tanalith CCA oxid typ C)	M	+	+	+
Kreosot	A	-	-	-
	M	-	-	-

Teckenförklaring

+ medelstypen kan användas som hittills
- medelstypen kan användas med vissa restriktioner enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke
o medelstypen kan inte användas för närvarande eftersom godkända medel saknas

Fotnoter

* Mitrol 48 Tryck är inte godkänt för träskyddsklass A
\# Endast Celcure O har godkännande för träskyddsklass M

Svenska Träskyddsinstitutet och Svenska Träskyddsföreningen
inbjuder impregneringsindustrin till

INFORMATIONSTRÄFFAR OM IMPREGNERAT TRÄ OCH MILJÖRESTRIKTIONER

För att bringa klarhet i effekterna och konsekvenserna av Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke som träder i kraft 1 januari 1992 kommer Svenska Träskyddsinstitutet i samarbete med Svenska Träskyddsföreningen att under januari månad 1992 arrangera informationsträffar på följande platser:

• **Skellefteå**	**måndagen den 13 januari 1992**
• **Östersund**	**tisdagen den 14 januari 1992**
• **Falun**	**onsdagen den 15 januari 1992**
• **Stockholm**	**måndagen den 20 januari 1992**
• **Borås**	**onsdagen den 22 januari 1992**
• **Växjö**	**torsdagen den 23 januari 1992**

Informationsträffarna vänder sig i första hand till producenter av impregnerat trä, men även andra intresserade är välkomna.

Utöver information och diskussion kring föreskrifterna kommer annan aktuell branschinformation att ges. Programmet kommer preliminärt att innehålla:

- **Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke. Vad innebär de i praktiken? Hur skall de tolkas? Konsekvenser och effekter m m.**
- **Träskyddsbranschens framtid sedd med positiva ögon: bra träråvara, bra träskydd, bra anläggningar, fixering och torkning samt kvalitetsmärkning och information.**
- **Svenska Träskyddsföreningen. Information om medlemsskap och aktiviteter.**

Informationsträffarna börjar kl 09.30 och slutar kl 15.00.

En mindre avgift kommer att tas ut för lunch, kaffe och dokumentation.

Personal från Svenska Träskyddsinstitutet, Svenska Träskyddsföreningen och Statens Provningsanstalt medverkar i träffarna.

Närmare information om träffarna får du i en inbjudan som kommer att skickas ut om några veckor genom Svenska Träskyddsföreningens försorg. Notera redan idag i din almanacka vilken dag som passar dig bäst.

Missa inte detta tillfälle att få klar och objektiv information om villkoren för branschens verksamhet i framtiden!

SVENSKA TRÄSKYDDSINSTITUTET

SVENSKA TRÄSKYDDSFÖRENINGEN

(Impregnerings-anläggningens namn)

Kvalitetskontrollerat impregnerat virke enligt SS 05 81 10

NTR A

Användningsområde

Virke i kontakt med

MARK

eller

VATTEN

Impregneringen står under kontroll av Statens Provningsanstalt.

Dimension/Kund.....

Imp.datum/Körning nr.....

Beräknat fixeringsdatum.....

INFORMATION

Medel skall vara fixerat i virket och virket ytterst innan det lämnar impregneringsanläggningen.

Virket är impregnerat med ett träskyddsmedel innehållande koppar, krom och arsenik, ett sk CCA-medel.

Det behandlade virket får användas i konstruktionsdelar

- fast anbringade i varaktig kontakt med fuktig mark eller vatten
- i bryggdäck och andra marina anläggningar (salthalt <1%)
- i fast anbringade säkerhetsanordningar till skydd mot olycksfall
- där det blir svårutbytbart efter inbyggnad i fukthotad miljö.

All annan användning är förbjuden.

Bearbetning av det impregnerade virket bör undvikas.

Kan bearbetning inte undvikas och sker inomhus, behövs normalt andningsskydd då trädamm kan vara farligt vid inandning (halvmask med partikelfilter, P2).

Mindre mängder behandlat träavfall och utrangerat virke lägge tillsammans med grovavfall. Får endast brännas i anläggningar med högeffektiv rökgasrening och säkert omhändertagande av askan, t ex avfallsförbränning- eller energianläggningar.

Större virkesmängder levereras separat till godkänd behandling, t ex förbränning enligt ovan. För närmare information kontakta miljö- och hälsoskyddskontoret i kommunen.
(Se vidare Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 1990:10)

Kemikalieinspektionens författningssamling

ISSN 0283-1937

KIFS 1990:10

Utkom från trycket den 23 nov. 1990

Kemikalieinspektionens föreskrifter om träskyddsbehandlat virke;

beslutade den 24 oktober 1990.

Kemikalieinspektionen föreskriver följande med stöd av 2 och 5 §§ förordningen (1985:835) om kemiska produkter.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller virke och annat trämaterial som behandlats med bekämpningsmedel till skydd mot angrepp av svampar, bakterier, insekter eller marina organismer (träskyddsbehandlat virke).

Föreskrifterna gäller även importerat träskyddsbehandlat virke. Bestämmelserna i 4—11 §§ gäller inte träskyddsbehandlat virke som exporteras.

Krav på fixering m m

2 § Den som bedriver yrkesmässig träskyddsbehandling med bekämpningsmedel skall vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att virket inte lämnas ut i strid med bestämmelserna i 3 §. Motsvarande skyldigheter åligger den som yrkesmässigt importerar träskyddsbehandlat virke.

3 § Träskyddsbehandlat virke får inte lämnas ut från behandlingsanläggning om virket inte är yttorrt och i allt väsentligt smetfritt eller innan eventuell fixering av bekämpningsmedlet har avslutats.

4 § Träskyddsbehandlat virke får inte tas i bruk för yrkesmässig användning om virket inte är yttorrt och i allt väsentligt smetfritt eller innan eventuell fixering av bekämpningsmedlet har avslutats.

Begränsningar i användningen

5 § Den som använder träskyddsbehandlat virke skall noga överväga behovet samt vid konstruktion och virkesval se till att användningen leder till så liten belastning på hälsa och miljö som möjligt.

6 § Virke som behandlats med bekämpningsmedel som innehåller arsenik- eller kromföreningar får användas endast när det behöver ha ett långvarigt skydd

1. där det är nedgrävt eller på annat sätt fast anbringat i varaktig kontakt med fuktig mark eller vatten,
2. i bryggdäck och andra marina anläggningar,
3. i fast anbringade säkerhetsanordningar till skydd mot olycksfall,
4. där det blir svårutbytbart efter inbyggnad i fukthotad miljö, t ex i syllar på plintar och betongplattor, i bottenbjälklag och liknande inbyggnadsdelar.

All annan användning av sådant virke är förbjuden.

7 § Innan 30 år har gått efter impregneringen, får virke som behandlats med bekämpningsmedel som innehåller kreosot endast användas i yrkesmässig verksamhet till järnvägssyll eller som rundvirke till linjebyggnad eller marina anläggningar. Därefter får virket återanvändas också i annan än yrkesmässig verksamhet, men endast för sådana ändamål som anges i 6 § 1 och 2.

8 § Träskyddsbehandlat virke får inte yrkesmässigt marknadsföras, saluhållas eller överlåtas för sådana ändamål som enligt dessa föreskrifter är otillåtna.

Information vid överlåtelse

9 § Den som yrkesmässigt överlåter träskyddsbehandlat virke skall lämna skriftlig information om

1. de begränsningar i användningen som enligt 5–7 §§ gäller för virket,
2. vid vilken anläggning träskyddsbehandlingen utförts,
3. vilka verksamma beståndsdelar som ingår i träskyddsmedlet,
4. vilken bearbetning virket är lämpligt respektive olämpligt för,
5. hälsorisker vid bearbetning och annan hantering av virket,
6. lämpliga skyddsåtgärder,
7. åtgärder för omhändertagande av avfall från virket.

10 § Den information som avses i 9 § skall finnas på varje virkesbunt.

11 § Där träskyddsbehandlat virke saluhålls för avhämtning utan att vara buntat skall den information som avses i 9 § finnas på anslag vid virket. Dessutom skall blad med informationen finnas kostnadsfritt tillgängliga för den som hämtar virke.

Ansvarsbestämmelser m m

12 § Bestämmelser om ansvar och förverkande på grund av överträdelse av dessa föreskrifter finns i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 1992.
2. Bestämmelserna i 5–7 §§ gäller inte i konstruktioner eller motsvarande vilka färdigställts innan föreskrifterna trätt i kraft.
3. Intill utgången av år 1993 får virke, som behandlats med bekämpningsmedel som innehåller krom- men inte arsenikföreningar, i den mån det finns synnerliga skäl från träskyddssynpunkt användas trots bestämmelserna i 6 § och i användningsvillkoren för bekämpningsmedlet.

KERSTIN NIBLAEUS

Gustaf Eriksson

Libergraf 7560015
Norstedts Tryckeri, Stockholm 1990